

Tisdagen den 14 januari 2014

P7_TA(2014)0016

Plastavfall i miljön

Europaparlamentets resolution av den 14 januari 2014 om en europeisk strategi för plastavfall i miljön (2013/2113(INI))

(2016/C 482/09)

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

- med beaktande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/98/EG av den 19 november 2008 om avfall och om upphävande av vissa direktiv (ramdirektivet om avfall),
- med beaktande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/66/EG av den 6 september 2006 om batterier och ackumulatörer och förbrukade batterier och ackumulatörer och om upphävande av direktiv 91/157/EEG,
- med beaktande av rådets direktiv 96/59/EG av den 16 september 1996 om bortskaffande av polyklorerade bifenyler och polyklorerade terfenyler (PCB/PCT),
- med beaktande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/53/EG av den 18 september 2000 om uttjänta fordon,
- med beaktande av rådets direktiv 86/278/EEG av den 12 juni 1986 om skyddet för miljön, särskilt marken, när avloppsslam används i jordbruket,
- med beaktande av Europaparlamentets och rådets direktiv 94/62/EG av den 20 december 1994 om förpackningar och förpackningsavfall (förpackningsdirektivet),
- med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1013/2006 av den 14 juni 2006 om transport av avfall,
- med beaktande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/65/EG av den 8 juni 2011 om begränsning av användningen av vissa farliga ämnen i elektriska och elektroniska produkter,
- med beaktande av rådets direktiv 1999/31/EG av den 26 april 1999 om deponering av avfall,
- med beaktande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/76/EG av den 4 december 2000 om förbränning av avfall,
- med beaktande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/19/EU av den 4 juli 2012 om avfall som utgörs av eller innehåller elektrisk och elektronisk utrustning (WEEE),
- med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1907/2006 av den 18 december 2006 om registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier (Reach),
- med beaktande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/56/EG av den 17 juni 2008 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på havsmiljöpolitikens område (ramdirektivet om en marin strategi),
- med beaktande av sin resolution av den 13 september 2011 om en effektiv råvarustrategi för Europa ⁽¹⁾,

⁽¹⁾ EUT C 51 E, 22.2.2013, s. 21.

Tisdagen den 14 januari 2014

- med beaktande av kommissionens meddelande av den 13 februari 2012 *Innovation för hållbar tillväxt: En bioekonomi för Europa* (COM(2012)0060),
- med beaktande av kommissionens meddelande av den 26 januari 2011 *Ett resurseffektivt Europa – flaggskeppsinitiativ i Europa 2020-strategin* (COM(2011)0021) samt Europaparlamentets resolution av den 24 maj 2012 om ett resurseffektivt Europa ⁽¹⁾,
- med beaktande av kommissionens meddelande *Vår livförsäkring, vårt naturkapital – en strategi för biologisk mångfald i EU fram till 2020* (COM(2011)0244) samt Europaparlamentets resolution av den 20 april 2012 *Vår livförsäkring, vårt naturkapital – en strategi för biologisk mångfald i EU fram till 2020* ⁽²⁾,
- med beaktande av kommissionens grönbok om en europeisk strategi för plastavfall i miljön (COM(2013)0123),
- med beaktande av Europaparlamentets och rådets beslut 1386/2013/EU, "Ett allmänt miljöhandlingsprogram för unionen till 2020",
- med beaktande av artikel 48 i arbetsordningen,
- med beaktande av betänkandet från utskottet för miljö, folkhälsa och livsmedelssäkerhet och yttrandet från utskottet för sysselsättning och sociala frågor (A7-0453/2013), och av följande skäl:
 - A. Plastavfall tas inte uttryckligen upp i EU:s lagstiftning och det behandlas som en del av det allmänna avfallsflödet utan att hänsyn tas till plastavfalls specifika egenskaper. Denna typ av avfall bör inte längre betraktas enbart som bara sopor utan snarare som en resurs.
 - B. Plastmaterial blir allt mer olikartade och användningen av dem ökar, vilket leder till större volymer avfall och allt mer kombinationer med andra material och föreningar. Plasten ackumuleras i stora mängder (uppskattningsvis flyter sammanlagt 80 miljoner ton omkring i Atlanten och Stilla havet) och finns kvar i miljön under hundratals år och dödar livet i havet, framkallar toxiska reaktioner och släpper ut hormonstörande ämnen och ämnen som är cancerframkallande, mutagena eller reproduktionstoxiska, nanopartiklar och långlivade organiska föroreningar, som kommer ut i ekosystemen och därmed i näringskedjan. Bara under år 2010 släpptes 95,5 miljarder plastpåsar ut på EU-marknaden och de flesta av dessa var avsedda för engångsbruk, samtidigt som användningen av plastpåsar är begränsad eller förbjuden i många länder.
 - C. Bristande genomförande och efterlevnad av EU:s avfallslagstiftning från medlemsstaternas sida, brist på relevanta mål och prismekanismer, otillräcklig intern efterfrågan på återvunnet material, olaglig dumpning, olaglig export och oriktig lagring, hantering och transport av plastavfall har lett till betydande skador på global nivå på människors hälsa på miljön, däribland livet i haven, och till ökade export av avfall, vilket lett till förluster av material och sysselsättning i Europa.
 - D. Ett förbud mot deponering av plastavfall ger inte i sig den önskade råvaruåtervinningen om dessa kvantiteter i stället hamnar i förbränningsugnar.
 - E. Förebyggande och minimering måste gälla i fråga om plastavfall och tillverkarna ska uppmuntras att välja alternativa, mer hållbara material när de utformar sina produkter.
 - F. Miljöinnovation och design av plastprodukter är avgörande för Europas konkurrenskraft och hjälper branschen att anpassa sig till det tryck som höga råvarupriser och materialbrist utövar. Miljöinnovation och ekodesign bidrar till att viktig möjliggörande teknik utvecklas för ett hållbart samhälle.

⁽¹⁾ EUT C 264 E, 13.9.2013, s. 59.

⁽²⁾ EUT C 258 E, 7.9.2013, s. 99.

Tisdagen den 14 januari 2014

G. När det gäller att skapa sysselsättning och tillväxt skulle EU genom mer materialåtervinning kunna dra nytta av en rejäl ansträngning för en övergång till en balanserad, giftfri, resurseffektiv kretsloppsekonomi enligt "vagga till vagga"-principen, som utgår från konceptet att ofarligt avfall är en råvarukälla. Den ekonomiska potentialen för materialåtervinning av plastavfall är för närvarande betydligt högre än de 33 procent som uppnåtts för plastförpackningsavfall och de 25 procent som uppnåtts när det gäller det totala plastavfallet. En hög grad av återvinning kan vara till hjälp vid brist på råvaror.

H. Plastindustrin i EU sysselsätter omkring 1,6 miljoner personer.

I. Europaparlamentet betonar att Europa 2020-strategin innefattar ett upprop om smart och hållbar tillväxt för alla.

1. Europaparlamentet ser positivt på kommissionens grönbok och är medvetet om behovet av specifika åtgärder avseende EU-lagstiftning om plastavfall, liksom om behovet av ett enhetligare, konsekventare och striktare genomförande och verkställande av den befintliga lagstiftningen om avfall, framför allt vad gäller avfallshierarkin: förebyggande, återanvändning, materialåtervinning och energiåtervinning – särskilt i de medlemsstater som ännu inte uppnår de befintliga målen och syftena.

2. Europaparlamentet anser att den strategiska planeringen skulle kunna vara startpunkten för en bra avfallshantering.

3. Europaparlamentet betonar att det, för att göra EU:s tillvägagångssätt i fråga om avfallsströmmar och kretsloppsekonomi mer konsekvent inom ramarna för den kontroll av lagstiftningens ändamålsenlighet som pågår, och mot bakgrund av att ungefär 40 procent av plastavfallet härrör från plastförpackningar, mest engångsprodukter, samtidigt som förpackningsdirektivet är det enda direktivet med ett specifikt mål för insamling av plastavfall, är nödvändigt att mycket skyndsamt se över det direktivet och föreslå normer för insamling av plastavfall som är mer omfattande än produktbestämmelser och produktstandarder. Parlamentet anser att kommissionen i detta syfte, och med tanke på framtida förslag, bör tänka på att plastavfall inte är ett homogent material, utan att avfallsströmmarna består av olika material och tillsatser och olika typer av beståndsdelar i plasten, som måste behandlas på olika sätt. Parlamentet konstaterar dock att plastförpackningar visserligen bidrar till att bevara kvaliteten och förlänga hållbarheten hos produkter, men att de inte alltid är nödvändiga för att bevara en produkt.

4. Europaparlamentet betonar att EU:s lagstiftning om plastavfall i första hand bör syfta till att minska mängden av det, och därför bör ses över i syfte att omfatta

— tydliga bindande mål för insamling, sortering (som skulle kunna nå den ambitiösa nivån på 80 %) och återvinning av de olika plastavfallsströmmarna (exempelvis elektriskt och elektroniskt avfall, uttjänta fordon, förpackningar, jordbruksavfall, byggavfall, etc.) och obligatoriska kriterier för återvinningspotential (som förtydligar skillnaderna mellan mekanisk/biologisk materialåtervinning och återvinning/förbränning); syftet bör vara ett progressivt och ambitiöst mål för återvunnen plast fri från farliga tillsatser, som inte längre är tillåtna att använda i nya produkter, som ska uppnås till 2020; vissa medlemsstater kommer att ha behov av övergångsperioder för att kunna nå de mål som fastställts på EU-nivå,

— EU-övergripande harmonisering av kriterierna för insamling, sortering och allmän avfallshantering, i syfte att skapa likvärdiga förutsättningar i linje med avfallshierarkin, inbegripet att undanröja tekniska, regleringsmässiga, administrativa och finansiella barriärer mot materialåtervinning.

— särskild märkning av material för att informera konsumenterna om produkters mekaniska eller biologiska återvinningspotential, tillsammans med uppgifter om hur konsumenterna kan öka insamlade och materialåtervinning, och

— kriterier för att ersätta plastprodukter för engångsbruk och kortlivade plastprodukter med återanvändningsbara och hållbarare material.

5. Europaparlamentet håller med om att plastavfall bör behandlas som en värdefull resurs genom att man främjar dess återanvändning, materialåtervinning och energiåtervinning och genom att möjliggöra inrättandet av en adekvat marknadsmiljö. Kommissionen uppmanas att senast 2014 lägga fram förslag om aveckling av deponering av materialåtervinningsbart eller återvinningsbart avfall senast 2020, utan att man, som ett resultat därav, gynnar alternativet energiåtervinning framför materialåtervinning, och att se till miljömässiga effektivitetskriterier tillämpas på alla alternativ. Parlamentet anser att det, jämte de ovan nämnda målen för materialåtervinning, därför vore avgörande att införa lämpliga

Tisdagen den 14 januari 2014

åtgärder som avskräcker från förbränning av återvinningsbara, komposterbara och biologiskt nedbrytbara plaster, i syfte att optimera livscykeln för varje plasttyp samtidigt som man respekterar avfallshierarkin. Parlamentet framhåller att detta också skulle kunna vända på den ohållbara tendens som hittills inneburit att användning av nya utgångsmaterial gynnas framför dyrare återvunna material. Parlamentet betonar att produkternas potential för återvinning och reparation bör beaktas redan under produktens designfas. Kommission uppmanas därför att föreslå ekodesignåtgärder som förbättrar produkternas totala miljöpåverkan, förebygger onödigt avfall och främjar marknader för återvinning. Parlamentet anser att plastvaror under alla förhållanden bör konstrueras för att vara maximalt hållbara, och att produktens hela livscykel ska beaktas. Parlamentet framhåller att kommissionen bör överväga att inom ramen för ny lagstiftning om plastavfall inrätta mer ingående inspektioner av mottagande av avfall på deponier fram till 2020 och också öka kontrollerna vid förbränningsanläggningarna.

6. Europaparlamentet framhåller att plastavfall endast bör användas för energiutvinning när alla andra möjligheter är uttömda och då med användning av tekniker som har den reningsutrustning som krävs för att förebygga miljöskador och hälsofaror för människor.

7. Europaparlamentet anser att de farligaste plasterna, som genom vetenskapliga bevis visats vara de mest skadliga för människors hälsa och miljön (exempelvis mikroplastpartiklar och plast som bryts ned genom oxidation), och de som innehåller tungmetaller, eller andra ämnen som också kan försvåra materialåtervinningsprocesserna, bör fasas ut från marknaden eller förbjudas fullständigt, så snart som möjligt före 2020 för att utveckla en marknad för återanvända och återvunna material, och att separat insamling av dessa bör förverkligas omedelbart. Parlamentet anser i detta sammanhang att ersättning av farliga plastmaterial och tillsatser bör stödjas, även genom att utöka förteckningen över begränsade ämnen i direktivet om begränsning av användningen av vissa farliga ämnen i elektriska och elektroniska produkter. Parlamentet anser också, vilket en majoritet av EU-medborgarna och konsumenterna begärt⁽¹⁾, att användning av engångsplastkassar ska minska drastiskt och, där så är möjligt, fasas ut, och att det är viktigt att ta itu med utmaningen att förebygga avfall genom att vidta effektivare åtgärder mot överkonsumtion och oansvarigt bortskaffande av engångsprodukter.

8. Europaparlamentet erinrar om att i en värld där naturresurserna, inklusive odlingsbar mark, blir allt mindre, innebär hållbarhet en minskning i absoluta termer av resursanvändningen och inte enbart att en sak ersätts med en annan. Parlamentet framhåller att lämpliga åtgärder bör vidtas för att främja biologiskt nedbrytbara, biobaserade och komposterbara plaster, under förutsättning att produktionen av dem inte påverkar jordbruksproduktion, avsedd för konsumtion av människor eller djur, eller miljön. Parlamentet understryker att det är nödvändigt att bygga vidare på redan erkända EU-normer (dvs. CEN 13432) för att möjliggöra en bättre differentiering mellan nedbrytbara, biologiskt nedbrytbara och komposterbara plastprodukter och att samtidigt ge tydligare information om deras egenskaper, om de går att återvinna och om de kan användas flera gånger, till konsumenterna såväl som till återvinningsföretagen och avfallshanteringsaktörerna.

9. Europaparlamentet efterlyser mer offentliga och privata investeringar i forskning och teknik som syftar till att ta fram hållbarare plaster (dvs. som förbrukar mindre råmaterial samtidigt som samma nivå bibehålls vad gäller kvalitet, materialåtervinning och energiåtervinning) och en bättre integration av olika typer av plast i produktionsprocesser och uppbyggnadsverksamheter, utan att materialens kvalitet påverkas. Parlamentet anser att nya tekniker också behövs för förbättrade processer för biologisk nedbrytning av plaster, avfallssorteringsmetoder, bearbetning, mekanisk materialåtervinning, återvinning av plaster från världshaven, ekodesign och intelligenta förpackningar. Parlamentet anser att Horisont 2020, i detta syfte, skulle kunna erbjuda möjligheter att reagera på detta viktiga samhällsbehov och ge omfattande fördelar för både miljön och medborgarna, från skapande av ny ekonomisk verksamhet (exempelvis manuellt utförd sortering av hög kvalitet) till minskat marint avfall och lägre hälsorisker. Parlamentet betonar att detta framför allt kan ge ungdomar möjligheter att via nya verksamhetsområden integreras på arbetsmarknaden. Parlamentet påpekar att om EU:s avfallslagstiftning genomfördes fullt ut skulle man spara 72 miljarder euro per år, öka den årliga omsättningen inom

⁽¹⁾ Samråd om alternativ för att minska användningen av plastpåsar och alternativ för att förbättra kraven på biologisk nedbrytbarhet i direktiv 94/62/EG om förpackningar och förpackningsavfall, och om hur biologiskt nedbrytbara förpackningsprodukter kan göras mer synliga för konsumenterna – statistik: http://ec.europa.eu/environment/waste/packaging/pdf/statistics_consultation.xls

Tisdagen den 14 januari 2014

EU:s sektor för avfallshantering och materialåtervinning med 42 miljarder euro och skapa över 400 000 arbetstillfällen fram till 2020. Parlamentet framhåller att även andra EU-fonder kan ge ett viktigt bidrag till uppbyggnaden av en struktur för insamling och återvinning, om de konsekvent inriktas på avfallshierarkin i ramdirektivet om avfall.

10. Parlamentet förespråkar åtgärder som uppmuntrar materialåtervinning av plaster som det bästa alternativet för att klara miljömålen. Europaparlamentet önskar att fler offentliga upphandlingar, inklusive de som genomförs av EU:s institutioner, ska omfatta tydliga krav på materialåtervinning av plastavfall samt om möjligt främja användningen av återvunnen plast.

11. Europaparlamentet anser att kraftfullare åtgärder måste vidtas av både medlemsstaterna och kommissionen för att bekämpa olaglig export och dumpning av plastavfall, inbegripet striktare tillämpning av EU:s förordningar om transporter, liksom striktare system för övervakning och inspektioner i hamnar och i samtliga avfallsbehandlingsanläggningar, med fokus på transporter som misstänkts vara olagliga samtidigt som man bekämpar export av avfall för återanvändning (huvudsakligen uttjänta fordon och elektriska och elektroniska produkter) för att tillse att exporten enbart går till anläggningar som uppfyller kraven på miljövänlig hantering enligt artikel 49 i förordningen om avfallstransporter. Parlamentet konstaterar att tillämpningen av principen om utökat producentansvar, liksom konsumenternas medvetenhet, spelar en viktig roll när det gäller att förhindra olagliga exporten och för att åstadkomma en betydande minskning av plastavfallet i miljön. Parlamentet anser också att EU bör främja en konsekvent avfallshanteringsstrategi i alla tänkbara internationella forum, avtal och institutioner. Parlamentet framhåller att EU bör leda ett globalt initiativ för att övervaka och kraftigt minska det marina avfallet i världshaven. Parlamentet anser också att det är avgörande att ha tillgång till tillförlitliga och jämförbara uppgifter om avfallsströmmar, flöden in och ut ur Europa, volymer och avfallshanteringsystem.

12. Europaparlamentet anser att finansiering av infrastruktur för materialåtervinning bör vara en prioritet i förhållande till finansiering av deponering och förbränning, men naturligtvis också med hänsyn tagen till varje samhälles specifika behov. Parlamentet uppmuntrar de europeiska kommunerna och lokala myndigheterna, plastindustrin och avfallshanteringssektorn att göra allt de kan för att motivera och stimulera invånarna och företagen att anta kretsloppsekonomikonceptet när det gäller plastavfallet, som ska börja med en bred diskussion om planerat föräldrande, genom att uppmuntra till enkla och effektiva separations-, insamlings-, återanvändnings- och materialåtervinningssystem och inrätta lämpliga insamlingsplatser för plastavfall, särskilt i kustområden och i miljömässigt sårbara områden, och prioritera områden som medlemsstaterna förklarar som skyddade områden och/eller nationalparker. Parlamentet anser att de också skulle kunna ge ett avgörande bidrag för att harmonisera plastavfallshanteringen i hela Europa genom att ena sig om gemensamma standarder och gemensam praxis. De lokala myndigheterna uppmanas att samarbeta genom integrerad avfallshanteringsplanering där så är både miljömässig och ekonomisk hållbart, och att särskilt främja inrättandet av "insamlingsplatser för jordbruket" för plastavfallsströmmar från jordbruket (exempelvis plast från växthus).

13. Europaparlamentet förespråkar, i syfte att höja medvetenheten, konkreta åtgärder och kampanjer, såsom inrättandet av en Europadag för plastavfall, då medborgarna skulle kunna lämna in vilka volymer som helst av plastavfall till förutbestämda platser, till exempel mot ersättning med en lämplig penningssumma, som ett sätt att garantera tillgången på återvinningsbar plast och öka allmänhetens medvetenhet om materialåtervinning. Parlamentet anser att detta evenemang också skulle kunna omfatta frivilligas städning (exempelvis på stränderna), som ett symboliskt bidrag till försvaret mot förorening med plastavfall. Denna typ av evenemang bör samordnas med kampanjerna "Let's do it", "Europa minskar avfallet" och den kommande "Clean-up day". Parlamentet välkomnar kommissionens pilotprojekt Marellitt för att avlägsna marint avfall från Europas fyra regionala hav och minska det marina plastavfallets påverkan på miljö, hälsa, ekonomi och samhälle. Parlamentet föreslår att kommissionen förstärker dialogen med tredjeländer, till exempel länderna med territorialvatten i Svarta havet, för att effektivare ta itu med problemet med marint plastavfall.

14. Europaparlamentet betonar att nya initiativ på EU-nivå, på områdena för miljöpolitik, miljöinnovation, avfallshantering och bioekonomi bör föregås av gedigna konsekvensbedömningar, också av sina sociala konsekvenser och de arbetsmarknadsmöjligheter som skapas, framför allt vad gäller potentialen för sysselsättningskapande och behovet att införa grundläggande utbildning och yrkesutbildning för att det ska tillkomma gröna arbetstillfällen.

Tisdagen den 14 januari 2014

15. Europaparlamentet erinrar om att medlemsstaterna, samtidigt som de sammanjämkar miljöns och ekonomins intressen, bör stödja initiativ som underlättar utvecklingen av de sektorer där sysselsättningspotentialen inom anständigt arbete är störst och som framför allt bidrar till övergången till en hållbar ekonomi och skapandet av hållbara arbetstillfällen av god kvalitet i en mindre resursintensiv ekonomi, i enlighet med Europa 2020-strategin. Parlamentet uppmanar de lokala och regionala myndigheterna att samordna utbudet av offentliga tjänster med miljömålen, för att uppnå flera olika mål samtidigt och då stimulera till gröna arbetstillfällen.

16. Europaparlamentet anser att man först och främst måste ta reda på vilka behov det kommer att finnas på framtidens arbetsmarknad och vilka färdigheter som kommer att behövas. Parlamentet framhåller att det behövs strategier för att få arbetskraftens färdigheter att motsvara behoven på framtidens arbetsmarknad och understryker i detta sammanhang att det behövs lämpliga utbildnings- och färdighetsnivåer för att miljöinnovationer ska blomstra och för att unionslagstiftningen om avfall ska genomföras korrekt, vilket är en förutsättning för att man ska kunna bemöta de utmaningar som övergången till en mindre resursintensiv ekonomi innebär. Parlamentet rekommenderar medlemsstaterna att infoga modellen med en cirkulär ekonomi i sin yrkesutbildning och konstaterar att yrkesutbildning kan leda till att arbete inom sektorn för materialåtervinning upplevs ha bättre status, att personalen bättre stannar kvar inom den och att rutinerna inom områdena hälsa och säkerhet förbättras. Parlamentet erinrar sig i detta sammanhang att Europeiska socialfonden, genom att främja yrkesutbildning och lärande på arbetsplatsen, kan bidra till att tillgodose efterfrågan på hållbara arbetstillfällen av god kvalitet i en mindre resursintensiv ekonomi, i linje med lagstiftningspaketet om sociala investeringar, vilket kommissionen lade fram i februari 2013.

17. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet och kommissionen.
